

De vaste commissie voor Economische Zaken heeft een aantal vragen en opmerkingen aan de Minister van Economische Zaken voorgelegd over het ontwerpbesluit tot wijziging van het Tijdelijk besluit postbezorgers 2011 in verband met het vervallen van de uitzondering ingeval van een collectieve arbeidsovereenkomst dat bij brief d.d. 23 december 2016 aan de Tweede Kamer is aangeboden (Kamerstuk 29 502, nr. 134).

De voorzitter van de commissie,
Vermeij

De adjunct-griffier van de commissie,
Konings

Inhoudsopgave	blz.
I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties	2
II Antwoord / Reactie van de Minister	8

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van het conceptbesluit van tot wijziging van het Tijdelijk besluit postbezorgers 2011 in verband met het vervallen van de uitzondering ingeval van een collectieve arbeidsovereenkomst.

Deze leden vragen voor welke branches nadere regelgeving geldt, waarin eisen worden gesteld aan het percentage vaste contracten bij een werkgever. In hoeverre is de postmarkt een uitzondering? Als de postmarkt een uitzondering is, welke motieven liggen er dan ten grondslag aan het overgaan tot deze interventie?

De leden van de VVD-vragen wat er veranderd is ten opzichte van de situatie, zoals besproken in het algemeen overleg Post van 7 september 2016 (Kamerstuk 29 502, nr. 124). In dat overleg heeft de Minister ruimte gevraagd om af te wijken van de afspraak dat 80% van de postbezorgers een arbeidsovereenkomst moest hebben met hun werkgever, omdat er anders mogelijk ongelukken zouden kunnen gebeuren. De Kamer heeft die ruimte geboden. Kan de Minister de Kamer de verzekering geven dat «ongelukken» als direct gevolg van dit besluit zijn uitgesloten? Zo nee, is hij dan bereid het besluit alsnog uit te stellen, conform onderstaande opmerkingen? Is de Minister bereid om alsnog verschillende oplossingsrichtingen voor te leggen? Zo nee, waarom niet? Wat zijn de voor- en nadelen van het nader uitstellen van het wijzigen van het Tijdelijk besluit postbezorgers 2011?

In het voornoemde algemeen overleg stelde de Minister ook dat hij de zorgen die postbedrijf Sandd heeft over de financiële gevolgen van de ingroei, reëel heeft bevonden. Op basis waarvan is de Minister tot dit oordeel gekomen? Heeft de Minister afdoende inzicht in de bedrijfseconomische situatie waarin Sandd zich bevindt om deze conclusie te kunnen trekken?

De leden van de VVD-fractie merken op dat de Minister op een moment voorafgaand aan het algemeen overleg van 7 september 2016 heeft gesproken met de directie van Sandd over de (financiële) consequenties als de afspraak dat 80% van de postbezorgers een arbeidsovereenkomst moest hebben met hun werkgever daadwerkelijk van kracht zou worden. Kan de Minister duiden wat de uitkomsten waren van dat overleg? In hoeverre zijn die uitkomsten aanleiding geweest voor het verzoek van de Minister aan de Kamer ruimte te geven van die afspraak te mogen afwijken? Klopt het dat het besluit tot wijziging van het Tijdelijk besluit postbezorgers de facto slechts voor één bedrijf in Nederland geldt, rekening houdend met de uitzondering van postvervoerbedrijven die in een bepaald kalenderjaar een omzet van minder dan € 2 miljoen realiseren? In hoeverre levert dit rechtsongelijkheid op ten opzichte van andere bedrijfssectoren? Heeft de Minister met dit bedrijf gesproken over de gevolgen van de wijziging? Zo ja, wat is het resultaat van dit gesprek? Zo nee, bent u bereid om met dit bedrijf in gesprek te gaan en de Kamer te informeren over de uitkomst?

Deze leden vragen of de Minister contact heeft gehad met de Autoriteit Consument en Markt (ACM) over dit besluit. Zo ja, wat was de uitkomst daarvan? Zo nee, is de Minister dan bereid de ACM alsnog om advies te vragen? Is de Minister bereid om ook contact op te nemen met het ACM over de toetredingsdrempels op de Nederlandse postmarkt?

De leden van de VVD-fractie vragen in hoeverre bij het opstellen van het conceptbesluit afdoende rekening is gehouden met de analyse van de toekomstige ontwikkeling van de Nederlandse postsector, zoals beschreven in de brief d.d. 23 december 2016 (Kamerstuk 29 502, nr. 135) en het bijbehorende rapport «Future scenario developments in the Dutch postal market», waarbij uitgegaan wordt van aanhoudende krimp op de postmarkt. In hoeverre is er rekening gehouden bij het doorrekenen van de genoemde scenario's in het rapport «Future scenario developments in the Dutch postal market» dat de bestaansmogelijkheden van Sandd ernstig worden beknopt door overheidsingrijpen?

Deze leden vragen in hoeverre het gerechtvaardigd is om het bedrijf Sandd te verplichten minimaal 80% van het personeelsbestand uit vaste contracten te laten bestaan, terwijl de vraag nog niet is beantwoord of de markt van 72-uurs postbezorging onterecht wordt medegefinancierd door de 24-uurs dienstverlening / universele postdienst (UPD)? Acht de Minister de huidige tarieven op de zakelijke markt voldoende om van postbedrijven te eisen de ingroei te realiseren?

De leden van de VVD-fractie zien de volgende paradoxale situatie ontstaan. Het bedrijf Sandd telt ruim 18.000 medewerkers. Klopt het dat de situatie kan ontstaan dat – nota bene – de overheid het werk van deze mensen in gevaar brengt als gevolg van een maatregel die kennelijk beoogt deze werknemers te beschermen? Onderkent de Minister deze paradoxale situatie? Klopt het dat bij het bedrijf Sandd relatief veel mensen werken met een afstand tot de arbeidsmarkt? Hoeveel mensen betreft dit? Zo ja, acht de Minister extra voorzichtigheid dan niet geboden? Maakt dit de eerder genoemde paradox voor de Minister dan niet nog nijpender, mede gelet op het feit dat de kans op ander werk voor juist deze groep zeer gering is? Bestaat de mogelijkheid dat deze overbodige overheidsbemoeienis, aangevraagd door de leden van de SP-fractie en de PvdA-fractie, een bedreiging vormt voor de werkgelegenheid in de sector?

Deze leden hebben de Minister in het algemeen overleg Post van 16 maart 2016 (Kamerstuk 34 024, nr. 36) gevraagd om te komen met een model van referentieprijzen voor de UPD, omdat transparantie van deze 24-uurs postmarkt ontbreekt. Tevens is gevraagd om enkele toekomstscenario's door te rekenen. Hoewel de Minister dat waardevolle suggesties vond, ontbreekt het element van de referentieprijzen. Wanneer kunnen deze leden dat antwoord nog tegemoet zien? Indien een referentieprijs bekend is; welke bijstellingen vinden dan plaats binnen de geschetste scenario's? Ondanks dat dit niet direct samenvalt met het besluit tot wijziging van dit Tijdelijk besluit, kan het beide aanzienlijke invloed op de marktordering van de Nederlands postmarkt hebben, en bestaat de mogelijkheid tot oneerlijke concurrentie. De motie-Vos/Bosma (Kamerstuk 34 024, nr. 35) kwam destijds voort uit zorgen over de mededingingssituatie op de postmarkt. Acht de Minister het niet wenselijk de uitkomsten van deze onderzoeken te betrekken bij zijn beleid met betrekking tot de ingroeiverplichting?

Deze leden vragen welke verwachting de Minister heeft over de ontwikkeling van het aantal arbeidsplaatsen bij het bedrijf Sandd als deze beleidsregel van kracht wordt. Welke verwachting heeft de Minister over de ontwikkeling van het aantal deeltijdbanen als dit besluit van kracht wordt?

De leden van de VVD-fractie vragen of de Minister het wijzigen van het besluit nu wel of niet gerechtvaardigd vindt, nu er nog steeds geen transparantie is op de postmarkt door het uitblijven van een goed model van referentieprijzen voor PostNL. Deelt de Minister de mening dat een eventuele marktverstoring van 72-uurspost naar 24-uurspost op dit moment nog onzichtbaar blijft? Is er enig inzicht in de ontwikkeling van de verhouding winstoverslag versus vaste kosten in absolute centen per postzegel van de afgelopen jaren? Wat is het effect van dit besluit, onder deze omstandigheden, op de marktordering en welke effecten kan het hebben op de werkgelegenheid in en de betaalbaarheid van de 72-uurspost? Is het niet noodzakelijk diepgaand inzicht te krijgen in de voor ingroei gewenste en feitelijke hoogte van de tarieven? Is de Minister bereid dit inzicht aan de Kamer te verschaffen?

Deze leden vragen in hoeverre dit besluit effect heeft op het concurrentievermogen van Nederlandse postbedrijven op de Europese- en wereldmarkt. Heeft de Minister contact gehad met de Vereniging Grootgebruikers Postdiensten (VGP), waarin grote opdrachtgevers zijn verenigd? Zo ja, hoe ziet de VGP de invloed van het besluit op de marktsituatie? Welke risico's zien zij? Zo nee, is de Minister bereid om alsnog contact op te nemen met deze organisatie?

De leden van de VVD-fractie vragen of de Minister bereid is zijn besluit op te schorten tot de uitkomsten van bovengenoemde onderzoeken bekend zijn en met de Kamer zijn besproken. Is de Minister bereid om het besluit in samenhang met zijn algemene beleidsvisie met de Kamer te bespreken?

Vragen en opmerkingen van de leden van de PvdA-fractie

De leden van de PvdA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het ontwerpbesluit Tijdelijk besluit postbezorgers 2011. Deze leden hebben nog enkele vragen en opmerkingen.

Deze leden willen zo spoedig mogelijk een einde aan schijnconstructies. Deze leden willen niet dat met behulp van overeenkomsten van opdracht (OVO's) een oneerlijk concurrentievoordeel wordt gecreëerd en fatsoenlijke werkgelegenheid wordt uitgehold. Zij willen dan ook dat bij herhaling in het verleden gemaakte afspraken over 80% arbeidscontacten nu echt worden nagekomen. Volgens de oorspronkelijke afspraken had dit al jaren geleden gebeurd moeten zijn. Van verder uitstel kan volgens de leden van de PvdA-fractie geen sprake meer zijn.

De leden van de PvdA-fractie vragen nadrukkelijk of het bedrijf Sandd nu ook op dit spoor zit van 80%. Is er overleg geweest met dit bedrijf en heeft het bedrijf aangegeven op 1 april op 80% arbeidscontracten te gaan zitten? Zo nee, wat gaat de Minister daaraan doen?

Deze leden vragen hoe de handhaving na 1 april 2017 eruit zal zien. Welke sancties kunnen bedrijven die zich er dan nog steeds niet aan houden, verwachten? Kan de eis van 80% nu ook voor pakketbezorgers gaan gelden? Zou het niet heel logisch zijn om deze regels voor postbezorgers en pakketbezorgers aan elkaar te koppelen? Klopt het dat deze twee markten in de toekomst mogelijk zullen convergeren? Zou het dan ook

niet logisch zijn dat ook de arbeidsvoorwaarden worden gelijkgeschakeld? Klopt het dat de argumenten daarvoor vergelijkbaar zijn? Immers, is het niet onwenselijk dat er bij de pakketbezorgers sprake is van uitbuiting, onderbetaling, veel uren maken tegen een geringe beloning, permanente onzekerheid en een gebrek aan sociale zekerheid, arbeidsongeschiktheidsverzekering en pensioenopbouw? Kan de regering het Tijdelijk besluit postbezorgers 2011 uitbreiden naar pakketbezorgers? Zo ja, op welke termijn kan dit bewerkstelligd worden?

De leden van de PvdA-fractie vragen of het klopt dat de beleidsregel over het ex ante toezicht op grond van de Postwet 2009 op 18 december 2016 is ingegaan.¹ Wat was de visie van de ACM hierop? Kunt u een reactie geven op de uitvoerings- en handhavingstoets van de ACM hierop? Wat was de visie van de postbedrijven op de beleidsregel? Waren alle postbedrijven het eens met de inperking van het ex ante toezicht? Hoe hebben de doorlevertarieven zich in het afgelopen najaar ontwikkeld? Kan overwogen worden om artikel 9 van de Postwet (toegang tot netwerk) te handhaven, in ieder geval zolang deze beleidsregel er is? Kan de beleidsregel weer ingetrokken worden als PostNL weer in rustiger vaarwater komt? Kan dit het geval zijn als er in de Postwet een toestemmingsvereiste komt voor de overdracht van substantiële aandelenpakketten? Heeft de regering in dit kader de Poolse casus met betrekking tot landgrond goed bestudeerd?² Klopt het dat er met art. 345 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (regulering eigendom) in de praktijk heel veel mogelijk is? Klopt het dat het wetsvoorstel over vitale infrastructures, dat in 2013 is toegezegd, zich helemaal niet hoeft te beperken tot het nationale veiligheidsbelang, maar desgewenst veel breder kan worden getrokken? Is de regering bereid dit te doen?

Klopt het dat er ook meer rust rondom PostNL zou komen als de overheid weer een gouden aandeel dan wel een regeringscommissaris zou hebben of als de Stichting Continuïteit PostNL door de Minister bestuurd zou worden?

Deze leden vragen wanneer de Minister een reactie zal geven op het rapport «Future scenario developments in the Dutch postal market» (Kamerstuk 29 502, nr. 135). Hoe reëel is het scenario waarin er weer een monopolie komt? Als dit scenario werkelijkheid wordt, hoe wordt dan een privaat monopolie voorkomen? Is er dan een taak voor de nieuwe Nationale Investeringsbank om een aandeel te nemen in PostNL?

De leden van de PvdA-vragen wanneer de wijziging van de Postwet 2009, waarin vastgelegd wordt dat de UPD door een Nederlandse vennootschap uitgevoerd moet worden met voldoende financiële middelen, kan verwacht worden. Zullen in deze wetswijziging ook andere conclusies uit de UPD-evaluatie en de Postvisie worden meegenomen?

Vragen en opmerkingen van de leden van de SP-fractie

De leden van de SP-fractie lezen in de nota van toelichting op het ontwerpbesluit dat de Minister na internetconsultatie omwille van de uitvoerbaarheid van de 80%-eis heeft gekozen voor een ingangsdatum per

¹ Beleidsregel van de Minister van Economische Zaken van 18 december 2016, nr. WJZ / 16194652, inzake de toepassing door de Autoriteit Consument en Markt van de artikelen 13a tot en met 13k van de Postwet 2009 (Beleidsregel van de Minister van Economische Zaken over het ex ante toezicht op grond van de Postwet 2009).

² Schriftelijke vragen van het lid Mei Li Vos inzake de bescherming van de universele postdienstverlening en de werkgelegenheid in Nederland, Aanhangsel der Handelingen 2016–2017, nr. 2017Z00659.

1 april 2017, omdat overleg over deze wijziging pas in een zeer laat stadium kon worden afgerond. Deze leden constateren dat het ontwerpbesluit al op 31 juli 2015 ter consultatie is voorgelegd en dat de voornaamste wijziging het vervallen van de uitzonderingen op de 80%-eis is. Zij vragen de Minister daarom nader toe te lichten waarom het overleg bijna anderhalf jaar heeft geduurd, alvorens tot een uit een relatief eenvoudige wetswijziging voortvloeiend ontwerpbesluit te komen.

De leden van de SP-fractie vragen de Minister aan te geven op welke wijze, nu het ontwerpbesluit pas per 1 april 2017 van kracht zal zijn, invulling wordt gegeven aan de per 1 januari 2017 geldende eis dat 80% van de postbezorgers een arbeidsovereenkomst hebben. Tevens vragen deze leden de Minister toe te lichten hoe de ACM invulling gaat geven aan het toezicht op de 80%-eis en of en hoe de ACM aan de Minister en aan de Kamer zal rapporteren over de naleving van de 80%-eis.

Vragen en opmerkingen van de leden van de CDA-fractie

De leden van de CDA-fractie hebben de volgende vragen.

Deze leden merken op dat de Minister in het algemeen overleg Post van 7 september 2016 de Kamer om ruimte heeft gevraagd om alternatieve oplossingsrichtingen voor de ingroeiverplichting uit te werken en dit aan de Kamer voor te leggen. Kan de Minister schetsen op welke manier is omgegaan met deze politieke ruimte en het informeren van de Kamer hierover? Is de Minister bereid om alsnog met oplossingsrichtingen naar de Kamer te komen?

De leden van de CDA-fractie constateren dat de Minister in zijn brief van 23 december 2016 (Kamerstuk 29 502, nr. 135) concludeert dat er onvoldoende draagvlak is om maatregelen te nemen die gericht zijn op langer durend uitstel van de wettelijke verplichting om per 1 januari 2017 met minimaal 80% van de postbezorgers een arbeidsovereenkomst te hebben. Kan de Minister dit nader verklaren? Bij welke betrokkene(n) ontbrak dit draagvlak dan? Bedoelt de Minister hiermee ook draagvlak in de Kamer?

De leden van de CDA-fractie zijn verder benieuwd of de Minister de zorgen van het bedrijf Sandd over de gevolgen van de ingroeiverplichting tot 80% nog steeds reëel acht. Zorgt het voorliggende besluit ervoor dat bedrijven die op dit moment nog actief zijn op de postmarkt in de problemen komen? Kan de Minister inzichtelijk maken hoe hij de afweging tussen de verschillende belangen precies heeft gemaakt? Is de Minister bereid om de ACM te vragen om een impactanalyse te maken van de gevolgen van het nu voorliggende besluit?

Deze leden merken op dat de Minister heeft aangekondigd met een integrale beleidsvisie te komen. Is de Minister bereid het nu voorliggende besluit uit te stellen en in samenhang met zijn beleidsvisie aan de Kamer voor te leggen? Zo nee, waarom niet? Zijn er ontwikkelingen die de Minister zouden kunnen doen besluiten alsnog het voorliggende besluit te wijzigen of in te trekken? Welke zijn dat?

Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie

De leden van de D66-fractie hebben kennisgenomen van het ontwerpbesluit tot wijziging van het Tijdelijk besluit postbezorgers 2011 in verband met het vervallen van de uitzondering ingeval van een collectieve arbeidsovereenkomst. Deze leden hebben nog enkele vragen.

De leden van de D66-fractie constateren dat de Minister op 7 september 2016 tijdens het algemeen overleg Post stelde dat hij de zorgen van postbedrijf Sandd over de financiële gevolgen van de ingroei, reëel heeft bevonden. Heeft u deze uitspraak gedaan op basis van inzage in de cijfers van het bedrijf Sandd? Zo ja, hoe heeft deze inzage plaatsgevonden en wat was het precieze oordeel van de Minister? Zijn er sinds 7 september 2016 veranderingen opgetreden die een ander oordeel rechtvaardigen? Zo ja welke?

De leden van de D66-fractie constateren voorts dat de Minister geen dingen wilde doen waardoor de bedrijven die op dit moment nog actief zijn op de postmarkt, in de problemen komen en dat de Minister zei «ongelukken» te willen voorkomen. Voor dit uitgangspunt bleek ook steun in de Kamer. Hoe verhoudt deze uitspraak van de Minister zich tot het voorliggende besluit? Is de Minister bereid het nu voorliggende besluit uit te stellen en in samenhang met zijn beleidsvisie aan de Kamer voor te leggen? Zo nee, waarom niet?

De leden van de D66-fractie benadrukken het belang van de 80% ingroei-eis, waarbij 80% van de postbezorgers werkt op basis van een vast contract. Tegelijkertijd moet deze ingroei op een realistische manier plaatsvinden om de concurrentie en de werkgelegenheid in de postsector te beschermen. De Minister heeft in het algemeen overleg gesteld heel voorzichtig om te zullen gaan met de werkgelegenheid van de mensen die in de postsector werken. Wat zijn de potentiële gevolgen van dit besluit voor de medewerkers van postbedrijf Sandd? Welke maatregelen is de Minister van plan op korte termijn te nemen om «ongelukken» bij Sandd te voorkomen? Is de Minister bereid om de ACM, zoals dat ook in de recent afgekondigde beleidsregel het geval is, te vragen om een impactanalyse van de gevolgen van dit besluit? Zo nee, waarom is een impactanalyse in dit geval niet nodig?

De leden van de D66-fractie vragen of de Minister bereid is de Kamer alsnog verschillende oplossingsrichtingen voor het ingroei-probleem voor te leggen, zoals tijdens het algemeen overleg Post van 7 september 2016 toegezegd. Zo nee, waarom niet? Het advies van Vreeman uit 2011³ stelt dat een tarief van 25 cent per poststuk op de zakelijke markt noodzakelijk zou zijn voor de ingroei. Is dit tarief nog steeds een realistisch tarief of is na zes jaar bijstelling nodig op basis van de inflatie? Kunt u aangeven hoe hoog de huidige tarieven op de zakelijke markt zijn en hoe deze zich verhouden tot het advies van Vreeman? Heeft u bij het voorgestelde besluit rekening gehouden met dit advies van Vreeman? De Minister heeft de Kamer meermaals geïnformeerd over de versterkte volumedaling op de postmarkt. Heeft deze versterkte krimp effect op het voor ingroei benodigde tarief op de zakelijke markt? Kunt u aangeven hoe hoog de tarieven liggen die de dertig grootste zakelijke opdrachtgevers op de postmarkt thans per poststuk betalen? Bent u bereid de ACM alsnog te vragen hoe de tarieven van de dertig grootste bedrijven op de zakelijke postmarkt zich de afgelopen jaren hebben ontwikkeld?

Deze leden vragen wat bedoeld wordt met «onvoldoende draagvlak» in de brief van 23 december 2016 (Kamerstuk 29 502, nr. 134). Bij welke betrokkene(n) ontbrak dit draagvlak dan? Hoe verhoudt zich dit tot de stelling van de Minister tijdens het algemeen overleg dat hij desnoods zijn eigen verantwoordelijkheid zou nemen om tot een oplossing te komen?

³ Advies Vreeman betreffende de postmarkt (Kamerstuk 29 502, nr. 49).

De leden van de D66-fractie vragen of gesproken is met de ACM bij de totstandkoming van het Tijdelijk besluit. De leden horen graag de uitkomsten van dit gesprek.

II Antwoord / Reactie van de Minister